– *цілеспрямований розвиток україномовного освітнього середовища в аграрному коледжі.* Створення мовного середовища, де українська мова є основним засобом професійної комунікації, сприяє не лише формуванню мовної компетентності, а й підвищенню рівня національної ідентичності та професійної культури. Це включає використання україномовних джерел, термінологічних словників, фахових текстів, а також активне залучення студентів до мовних практик;

– *поєднання фахової і мовної (лінгвістичної) підготовки у цілісну методичну систему.* Інтеграція мовної та фахової підготовки уможливлює уникнення фрагментарності у навчанні. Така система передбачає одночасне формування знань з агроінженерії та розвиток мовних навичок через контекстуалізоване навчання, коли термінологія вивчається у зв'язку з конкретними професійними ситуаціями;

– *застосування інтерактивних технологій навчання для опанування професійним мовленням.* Використання цифрових платформ, онлайн-симуляторів, інтерактивних презентацій, відеоуроків та мобільних додатків сприяє активному залученню студентів до навчального процесу. Інтерактивні технології дають можливість персоналізувати навчання, забезпечити зворотний зв'язок та створити умови для самостійного опрацювання термінологічного матеріалу.

Таким чином, формування професійно-термінологічної компетентності майбутніх агротехніків має ґрунтуватися на комплексному впровадженні педагогічних умов, що забезпечують мотивацію, методичну послідовність, мовне середовище, інтеграцію фахових і мовних знань, а також використання сучасних освітніх технологій. Такий підхід дає можливість не лише ефективно засвоїти професійну термінологію, а й сформувати готовність до професійної комунікації в агроінженерній сфері.

Література

1. Базилівська К. В. (2025). Педагогічні умови формування професійно-термінологічної компетентності майбутніх фахових молодших бакалаврів із агроінженерії. *Інноваційна педагогіка, 86(1), 97–102.* https://doi.org/10.32782/ip/86.1.17

2. Манжос Е. О. (2014). Формування професійно-термінологічної компетентності майбутніх фахівців сільського господарства. *Наукові записки ВНАУ. Серія: Соціально-гуманітарні науки, (3). 1-10. Вінниця: ВНАУ.* https://repository.vsau.org/getfile.php/9917.pdf

БЄСЄДІН ПАВЛО
Інститут професійної освіти НАПН України (м. Київ)

ГОТОВНІСТЬ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДО ПРОФЕСІЙНОІ ДІЯЛЬНОСТІ З ВЕТЕРАНАМИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ: СУЧАСНИЙ СТАН

Актуальність готовності фахових молодших бакалаврів до професійної взаємодії з ветеранами військової служби зумовлена значним зростанням кількості українських захисників, які потребуватимуть ефективної допомоги та підтримки у складному процесі повернення до цивільного життя. За прогнозами, після закінчення війни кількість ветеранів може сягнути 5–6 мільйонів осіб, а разом з членами їхніх родин та сім'ями полеглих воїнів цей показник може скласти близько 3 або 4 мільйонів (Балдинюк & Матрос, 2025).

Російська агресія та бойові дії призвели до глибоких змін у житті ветеранів, викликаючи психологічні травми та посттравматичні розлади, що вимагає нових підходів та посилення відповідного вектору професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі (Джигурда & Кабусь, 2024).

Проблема роботи та взаємодії з ветеранами – не тільки проблема на рівні держави. За даними дослідження, що було проведено ГО «Zagoriy Foundation» та результати якого були презентовані: 59 % бізнесів вже мають у штаті ветеранів, 53 % – мають програми підтримки і лише 35 % – відповідні програми адаптації.

Готовність фахових молодших бакалаврів до професійної діяльності з ветеранами визначаємо як «багатовимірне інтегральне утворення», яке охоплює широкий спектр знань, навичок і компетенцій, необхідних для ефективної підтримки військовослужбовців та їхніх родин. Це поняття формується на основі системного підходу (Герлянд, 2009).

Дефініція «готовність молодших фахових бакалаврів до професійної діяльності з ветеранами військової служби» включає наступні компоненти (Бєсєдін, 2024, табл. 1.)

Ефективна взаємодія та адаптація демобілізованих військовослужбовців вимагає також комплексу заходів, які включають соціальну, психологічну, правову, економічну та профорієнтаційну складові (Сербалюк, 2024).

Таблиця 1

Компоненти готовності готовність молодших фахових бакалаврів до професійної діяльності з ветеранами військової служби

Мотиваційний	Професійний інтерес та прагнення допомогти
	Особиста відповідальність
	Емпатія та самовдосконалення
	Позитивне ставлення
Когнітивний	Теоретичні та методичні знання
	Знання військової культури та етики
	Психологічні знання
	Знання законодавства
Організаційний (практичний)	Психологічна підтримка
	Первинне консультування та оцінка потреб
	Адміністрування та координація
	Робота з родинами
Оцінно-рефлексивний	Адекватна самооцінка
	Рефлексія
	Саморозвиток

На сьогодні в Україні активно впроваджується програма «Помічник ветерана». Протягом 2024 року було підготовлено понад 400 осіб. (Міністерство у справах ветеранів України, 2024). Між соціальним працівником та фахівцем із супроводу ветеранів існує певна різниця: помічник ветерана працює з конкретною цільовою аудиторією та її потребами, що виникають після повернення з війни. Він володіє глибшими знаннями про психологічні травми, потреби в реабілітації та фокусні правові питання, які стосуються ветеранів. Фахівець може надавати більш індивідуальні послуги, що включають супровід під час адаптації. Соціальні ж працівники, зазвичай, надають загальні послуги соціальної підтримки, але не завжди мають глибоке розуміння специфіки потреб ветеранів (Балдинюк & Матрос, 2025).

Підготовка фахівців з соціальної роботи із супроводу ветеранів здійснюється на базах Центрів ветеранського розвитку при закладах вищої освіти. Одночасно матеріально-наукову базу та потенціал закладів фахової передвищої освіти почали долучати до Центрів ветеранського розвитку лише у 2025 році. Одним із завдань Центрів є навчання та перекваліфікація ветеранів, а також підготовка майбутніх помічників ветеранів. Наприклад, в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини проводиться підготовка фахівців із супроводу ветеранів. Освітня програма підвищення кваліфікації за напрямом «Організація роботи фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб» мала загальний обсяг 90 годин (Балдинюк & Матрос, 2025), орієнтована на формування фахових компетентностей, передбачених відповідним стандартом, і містить такі модулі:

1. Соціально-правовий захист ветеранів війни: включає вивчення державної ветеранської політики, соціальних статусів, системи соціального захисту (виплати, пільги, компенсації), особливості видів реабілітації (медичної, фізичної, психологічної, професійної, соціальної) та правову допомогу.
2. Кейс-менеджмент у роботі з ветеранами: охоплює технологію кейс-менеджменту, вивчення ресурсу громади, налагодження співпраці із суб'єктами надання публічних послуг, документообіг та звітність.
3. Психосоціальна підтримка ветеранів: присвячений адаптації ветерана до цивільного життя, особливостям комунікації, впливу бойових дій та поняття бойової травми, першій психологічній допомозі, взаємодії з іншими ветеранами, що мають поведінкові розлади, та роботі з родинами зниклих безвісти (Балдинюк & Матрос, 2025).

Ключова проблема, з якою стикається майбутні випускники полягає у тому, що вони досі готуються до професійної діяльності з різними групами населення, але в їх програмі відсутні предмети та курси, що допоможуть зрозуміти ветеранський досвід та культуру.

Література

1. Балдинюк О. Д., & Матрос О. О. (2025). Підготовка фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб на базі центру ветеранського розвитку. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*, *103*, 6–10. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.103.01

2. Бєсєдін П. В. Суть та структура готовності соціальних педагогів до роботи з ветеранами військової служби. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), 7(41),* 108–118. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-7(41)-108-118

3. Герлянд Т. М. (2009). *Педагог професійного навчання: метод. посіб.* Київ: ІПТО НАПН України.

4. Джигурда К. Г., & Кабусь Н. Д. (2024). Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях. *Сучасні виклики підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до роботи з демобілізованими військовослужбовцями:* матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (с. 57–62). Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди.

5. Міністерство у справах ветеранів України (2024). *"Рівний з рівним": вже 439 кандидатів у помічники ветеранів долучилися до проекту Мінветеранів.*: URL: https://surl.lt/cxqqzy

6. Сербалюк Ю. (2024). Помічник ветерана: історичний досвід та сучасність. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна, 39,* 199–206.

БОЙКО ВЛАДИСЛАВ
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (м. Полтава)

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ БУДІВЕЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Цифровізація будівельної галузі зумовила докорінну трансформацію освітнього процесу у графічних дисциплінах закладів вищої освіти. Цей процес охоплює не лише оновлення змісту навчальних програм, а й впровадження нових методів викладання, побудованих на поєднанні традиційних креслярських умінь з цифровими навичками. Сучасний здобувач будівельних спеціальностей – майбутній проектувальник BIM-моделей, користувач лазерного сканування й генеративних CAD-плагінів – потребує навчального середовища, у якому візуально-просторові уявлення формуються за допомогою інтерактивних 3D-інструментів, а не лише креслярських приладів. Це дозволяє забезпечити більш високий рівень розуміння конструкційних особливостей проєктів, а також сприяє формуванню професійної відповідальності за результати власної діяльності.

У такому середовищі важливо, щоб студенти не лише оволоділи техніками цифрового моделювання, але й навчилися працювати у команді, користуватися хмарними платформами для спільної розробки проєктів і ефективно застосовувати аналітичні інструменти для оцінювання рішень. Це потребує змін не лише в змісті навчальних курсів, а й у підходах до викладання. Саме тому освітньо-методична підготовка викладача має спрямовуватися на гнучку інтеграцію цифрових освітніх технологій (ЦОТ) у викладання інженерної та комп'ютерної графіки, що допоможе створити умови для розвитку критичного мислення й творчого підходу до професійної діяльності.

У цьому контексті Рамський Ю. С. та співавт. у програмі «Цифрові освітні технології» пропонують базову класифікацію ЦОТ за функціональними модулями: інформаційно-комунікаційні платформи, системи візуалізації, хмарні обчислення й аналітичні сервіси (Рамський, 2022). Такий підхід дозволяє систематизувати цифрові інструменти і створити цілісну цифрову екосистему, де кожний модуль не тільки окремо виконує свою функцію, а й гармонійно взаємодіє з іншими.

Наявність такої класифікації дозволяє проектувати курси графічних дисциплін як багаторівневі цифрові екосистеми, де LMS Moodle забезпечує доступ до навчальних матеріалів, хмарний Revit або Onshape – колективну роботу з моделями, а аналітика Learning Record Store фіксує динаміку оволодіння інструментами (Рамський, 2022). Це забезпечує можливість для кожного студента працювати у власному темпі, отримувати зворотний зв'язок у реальному часі та адаптувати навчальний маршрут до власних потреб і здібностей. Водночас така організація освітнього процесу відкриває простір для більшої міждисциплінарності, оскільки цифрові моделі дозволяють інтегрувати знання з різних галузей будівництва, включаючи архітектуру, інженерію, управління проєктами й екологічний дизайн (Качабульська, 2024; Гуменний, 2025).

Отже, цифрові освітні технології у викладанні графічних дисциплін стають не лише інструментом передачі знань, а й засобом формування професійної ідентичності та відповідальності майбутнього фахівця будівельної галузі

Методична система навчання комп'ютерної 3D-графіки, розроблена Качабульською Т. та Франчук Н., конкретизує технологічний компонент курсу, враховуючи вимоги сучасного будівельного ринку до цифрових навичок фахівців (Качабульська & Франчук, 2024, с. 161–164). Авторки виокремлюють п'ять змістових модулів: основи 3D-моделювання, параметричне креслення, візуалізація, використання BIM-бібліотек і симуляція будівельних процесів. Ці модулі не лише забезпечують послідовність в опануванні складних тем, а й розвивають у студентів здатність до проєктного мислення та системного підходу. Кожен модуль супроводжується цифровими практикумами у SketchUp, Blender, Autodesk 3ds Max та Unreal Engine, що гарантує широке охоплення інструментів і формує у студентів комплексні навички цифрової візуалізації та моделювання. Такі навички особливо актуальні для підготовки до роботи з цифровими близнюками будівель, які є важливою частиною концепції «цифрового будівництва» і визначають рівень конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Ефективність упровадження названих технологій залежить від рівня цифрової компетентності викладача. Саме тому Гуменний О. та Кобися В. у спецкурсі для викладачів професійно-теоретичної підготовки пропонують трирівневу модель розвитку цифрової компетентності: техніко-інструментальна